

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากตำรา และเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

1. แนวคิด และความหมายเกี่ยวกับบทบาท
2. ประวัติวิทยาลัยชุมชน
  - 2.1 ประวัติวิทยาลัยชุมชนในต่างประเทศ
  - 2.2 ประวัติวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย
3. การดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการและกรมอาชีวศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายของบทบาท

ในเรื่องความหมายของบทบาท มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้
ชนิดา รักษ์พลเมือง (2530) ได้กล่าวถึงบทบาทไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ ดังนั้นบทบาทจึงเป็นเพียงแต่พฤติกรรมของสถานภาพ

มีด (Mead) อ่างใน ชนิดา รักษ์พลเมือง (2525) ซึ่งได้แบ่งบทบาทออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. Prescribed role เป็นบทบาทที่สังคมหรือบุคคลอื่นคาดหวังหรือกำหนดให้บุคคลหนึ่งทำ
2. Perceived role หรือ Subjective role เป็นบทบาทที่บุคคลกำหนดเองว่า ตนเองควรจะทำบทบาทอย่างไร

3. Enacted role เป็นบทบาทที่บุคคลแสดงออกจริงในรูปพฤติกรรม นอกจากนี้ Mead (1950) อธิบายถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริงและบทบาทที่เป็นจริงนี้จะต้องประกอบด้วย

1. การรู้จักตนเอง
2. พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งเหมาะกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง

3. ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ซึ่งใช้เป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำเฉพาะอย่างเป็นไปในแนวทางที่ต้องการ

ภิญโญ สาร (2519) กล่าวว่า สิ่งที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งถูกคนอื่นคาดหวังให้เขาทำเรียกว่า บทบาทหน้าที่ (Role) บทบาทหน้าที่กำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลผู้นั้นครองอยู่ บทบาทหน้าที่หมายรวมถึงหน้าที่หรือเงื่อนไขที่ต้องการกระทำ และบรรดาสถานที่ต่างๆ ที่ได้มาพร้อมกับตำแหน่ง สถานะและหน้าที่ของตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องกันในระบบสังคมเดียวกัน

สมพงษ์ เกษมสิน (2521) กล่าวถึง สถานภาพ (Status) และบทบาท (Role) ในกลุ่มสังคมนั้น การที่ปัจเจกชน (Individual) มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มนี้ต่างก็มีพฤติกรรมแตกต่างกันไป สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกให้แตกต่างกันคือ สถานะและหน้าที่ของแต่ละคนที่มีต่อกลุ่ม หรือกล่าวสั้นๆ หนึ่งคือ สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกให้แตกต่างกันคือสถานภาพและตำแหน่งทางสังคม (Social Status) นั้นเอง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมตามนิสัยและหน้าที่ของตำแหน่ง

การแสดงบทบาทตามตำแหน่งที่บุคคลครองอยู่นั้นถือว่าเป็นบทบาทจริง (Actual Role) ซึ่งยึดถือตามนิสัยและหน้าที่ของตำแหน่ง และสอดคล้องกับค่านิยมและปทัสถาน (Value and Norms) ของสังคม การแสดงบทบาทของตำแหน่งย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม บุคคลที่เกี่ยวข้องย่อมมีความมุ่งหวังหรือมีความคาดหวังในบทบาทที่ผู้สวมตำแหน่งจะแสดง ซึ่งเรียกว่า บทบาทที่มุ่งหวัง (Expectation Role)

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2525) อธิบายทฤษฎีกระบวนการผสมผสานในองค์การของเบกเก และอาร์จิริส (Bakke and Argyris) ในส่วนของการประสานให้เข้ากันของบุคคลและองค์การว่า บทบาทที่แสดงออกเกิดจากพฤติกรรมส่วนตัวของคนกับหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2530) ให้ความหมายของ บทบาทว่า เป็นการทำตามบท หรือการทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524) ให้ความหมายว่า บทบาทคือ หน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดให้บุคคลกระทำ

อุทัย หิรัญโต (2526) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า คือ หน้าที่ (Function) หรือ พฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือสังคมนั้นๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่ม หรือสังคม หรือวัฒนธรรมของกลุ่ม หรือสังคมนั้นกำหนดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ดิน ปรัชพฤทธิ์ (2530) ที่กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหมายให้บุคคล กลุ่มองค์กร หรือระบบกระทำ

วินัย จันทรหอม (2528) ได้สรุปว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานโดยตรง และงานพิเศษทั้งที่ปฏิบัติจริงและคาดหวังว่าจะกระทำต่อไป

สมพักตร์ ยัญญสิทธิ์ (2530) กล่าวว่า บทบาทมีสิ่งสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. ความคาดหวังของบทบาท คือตำแหน่งทุกตำแหน่งในสังคม จะได้รับการคาดหวังจากสมาชิกในสังคมว่าคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้นจะต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างไร
2. บทบาทที่บุคคลนั้นจะสามารถแสดงได้

ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่า สิ่งสำคัญทั้ง 2 ประการที่กล่าวถึงนั้น คือบทบาทที่สังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติหรือเป็นบทบาทที่คาดหวัง และอีกบทบาทหนึ่งคือ บทบาทที่บุคคลสามารถที่จะแสดงหรือปฏิบัติได้ คือบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั่นเอง

2. ประวัติวิทยาลัยชุมชน

2.1 ประวัติวิทยาลัยชุมชนในต่างประเทศ

วิทยาลัยชุมชน (Community College) เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในแนวคิดใหม่ที่จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ในราวศตวรรษที่ 20 (พ.ศ.2444) ในระยะแรกจัดตั้งสถาบันการศึกษาขึ้นในลักษณะ Junior College โดยแยกจากมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ก่อนที่จะเข้าไปรกรวมวิชาการหรือวิชาชีพในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยต่อไป ต่อมาในช่วง ค.ศ.1940 (พ.ศ. 2483) เป็นต้นมาได้เกิดกระแสความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วทั้งอเมริกา รัฐสภาอเมริกันจึงได้ออกกฎหมาย G.I. Bill

of Rights ซึ่งได้กำหนดงบประมาณพิเศษสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทุกชนิด ทุกประเภทแก่อดีตทหาร G.I. ทุกคน ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เข้าเรียนในระดับนี้ด้วย จากนั้นรัฐบาลได้ยกฐานะ Junior College เป็น Community College ทำหน้าที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและจัดการศึกษาทั้งวิชาการและวิชาชีพ และจัดการศึกษาในรูปของการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกเหนือจากการสอน 2 ปีต้นของมหาวิทยาลัย แนวคิดในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนได้แพร่หลายไปในประเทศอื่น ๆ เช่น อังกฤษ แคนาดา อิสราเอล เป็นต้น

หลักสูตรและวิชาเรียนที่สอนในวิทยาลัยชุมชน (Community Colleges) ทั่ว ๆ ไปในอเมริกามักจะประกอบด้วยหลักสูตรใหญ่ ๆ 4 ประการ คือ

1. การจัดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพ (The Curriculum Occupational Education) โดยเน้นการเตรียมตัวออกไปทำงานในวิชาชีพเฉพาะ
2. การจัดหลักสูตรวิชาสามัญ (The Curriculum General Education) เป็นการจัดเตรียมให้คนมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นประชากรคนหนึ่งของสังคมเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม เช่น วิชาการอ่าน การเขียน พลศึกษา เป็นต้น
3. การจัดหลักสูตรโอนย้ายการเรียน (The Curriculum Education for Transfer) หลักสูตรประเภทนี้จัดขึ้นสำหรับคนที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย โดยวิทยาลัยชุมชนจะเปิดสอนวิชาที่เป็นวิชาบังคับสำหรับปีที่ 1 และปีที่ 2
4. การจัดหลักสูตรแบบการศึกษาต่อเนื่อง (The Curriculum Continuing Education) การจัดหลักสูตรสำหรับนักศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาผู้ใหญ่ จัดขึ้นสำหรับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 21 ปี โดยเข้ามาเป็นนักศึกษาภาคสมทบ (Evening Classes)

วิทยาลัยชุมชนในประเทศสหรัฐอเมริกามีมากมาย ดังเช่น วิทยาลัยชุมชนของมหาวิทยาลัยแห่งฮาวาย มีทั้งสิ้น 7 แห่ง โดยเน้นการพัฒนานักศึกษาเป็นรายบุคคลและชุมชน โดยมีความเชื่อว่า บุคคลเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด วิทยาลัยชุมชนแห่งเมืองแฟร์แบงคส์ อลาสกา ซึ่งเป็นรัฐที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา วิทยาลัยชุมชนที่เมืองแฟร์แบงคส์นี้ตั้งด้วยปรัชญาและวัตถุประสงค์เดียวกับของฮาวาย แต่เพราะมีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันออกไปและมีพลเมืองตั้งบ้านเรือนอยู่ห่าง ๆ กัน จึงตั้งวิทยาลัยขึ้นที่ชานเมืองเพื่อให้ทั้งผู้ที่อยู่ในเมืองและนอกเมืองไปเรียนได้สะดวก หลักสูตรประกอบด้วยวิชาที่จำเป็นทั่ว ๆ ไป

เจมส์ ทอร์นตัน (James Thornton, 1960) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาลัยชุมชนของสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า วิทยาลัยชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของความเปลี่ยนแปลง

ของสังคม โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

1. เตรียมคนให้ได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
2. เตรียมคนให้ได้รับการศึกษาเพื่อนำไปประกอบอาชีพ
3. ให้การศึกษาทั่วไป
4. เน้นแนวการศึกษา
5. ให้การบริการแก่ชุมชน

2.2 วิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย

จากแนวคิดเรื่องวิทยาลัยชุมชนของต่างประเทศ ประเทศไทยจึงนำมาปรับใช้ให้เข้ากับแนวคิดที่จะกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา นักเรียนได้รับการศึกษามากที่สุดตามความรู้ความสามารถ ตามศักยภาพของบุคคล นักวิชาการของไทยหลายท่านจึงเกิดแนวคิดที่จะจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้น วิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2513 โดยมีการนำเอกสารชื่อ “ความหวังของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย” (The Rising Expectation of Community College in Thailand) เสนอต่อที่ประชุมของ The American Association of Junior College International Assembly ที่ฮอนโนลูลู รัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ถึง 5 มีนาคม 2513 โดยแสดงเจตจำนงที่จะจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้น โดยการจัดการศึกษาในรูปแบบหลักสูตร 2 ปี ทางวิชาชีพ และอาชีวศึกษา เพื่อสนองความต้องการของคนในประเทศที่มีค่อนข้างสูง

แนวความคิดการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนนั้นเป็นเรื่องที่ได้คำริจะจัดตั้งมาตั้งแต่ปี 2515 แล้ว ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515-2519) โดยมีหลักการให้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนภาคต่างๆ โดยการรวมวิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยพยาบาล เข้าเป็นวิทยาลัยชุมชนประจำภาคพัฒนา โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษา

วิทยาลัยชุมชนภูเก็ตได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2520 ในหลักการให้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้นเป็นแห่งแรก และมอบให้กระทรวงศึกษาธิการกับทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกันพิจารณาในรายละเอียด ทางทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้มอบให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นเจ้าของเรื่อง ดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนภูเก็ตขึ้น ซึ่งมีนโยบายเน้นการส่งเสริมวิชาชีพตามความต้องการของท้องถิ่นด้วยการดำเนินการในลักษณะความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กระทรวงศึกษาธิการ

แรงงานจังหวัด และที่ดินจังหวัดภูเก็ต ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต รวมทั้งส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต และประชาชนในจังหวัดภูเก็ตด้วย เหตุที่วิทยาลัยชุมชนเริ่มขึ้นที่ภูเก็ตก่อน เพราะจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นเมืองที่ค่อนข้างเจริญแล้ว ในปี พ.ศ. 2516 มีนักเรียนชั้น ม.ศ. 5 จำนวนสูงมาก ปัญหาที่สำคัญก็คือการที่นักเรียนเรียนดีมีฐานะดีแล้ว เมื่อจบ ม.ศ. 3 แล้วเข้าไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ และเมื่อเรียนจบชั้น ม.ศ. 5 แล้วก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ถ้าสอบเข้ามหาวิทยาลัยใดไม่ได้ก็จะเข้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง (จากข้อความตอนหนึ่งของหนังสือจากทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่ สร.ทม 1001/9581 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2516 ถึงกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความร่วมมือ) ประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสนับสนุนเรื่องการเงินได้เป็นอย่างดี และมีสถานศึกษาระดับสูงอยู่หลายแห่ง นอกจากนั้นยังมีที่ดินอยู่แปลงหนึ่งที่ เหมาะจะจัดเป็นวิทยาลัยชุมชน หลักสูตร 2 ปี ต่อจาก ม.ศ. 5 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อจัดการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญาในหลักสูตรเบ็ดเสร็จที่จบออกไปประกอบอาชีพได้
2. เพื่อให้การศึกษาในลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อ เมื่อจบแล้วสามารถศึกษาต่อได้ในมหาวิทยาลัย ด้วยระดับความสามารถของแต่ละบุคคลและความต้องการของสังคม
3. เพื่อให้บริการสังคมในลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อเนื่อง รวมถึงการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการศึกษาของชุมชนด้วย

ลักษณะการดำเนินงานและการบริหารงานของวิทยาลัย ได้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันที่เปิดสอนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ใช้เวลา 2 ปี ต่อเนื่องจากมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางของจังหวัดต่างๆ ในเขตการศึกษา 4 และต่อมาได้เปิดหลักสูตรระยะสั้นด้วย ต่อมาวิทยาลัยชุมชนภูเก็ตได้ทำโครงการความร่วมมือกับกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ให้จัดสอนหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน คือ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ยะลา และภูเก็ต จากนั้น ในปี 2533 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนสุราษฎร์ธานีขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งทั้งวิทยาลัยชุมชนที่ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานียังดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบัน

8. การดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการและกรมอาชีวศึกษา

8.1 ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2536 นายสัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีบันทึกถึงนายโกวิท วรพิพัฒน์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้แต่งตั้งคณะทำงานร่างโครงสร้างของวิทยาลัยชุมชน ดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมและวิทยาลัย

พลศึกษา เพื่อรองรับการขยายโอกาสทางการศึกษา คั้งนั้นตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2536 นายโกวิท วรพิพัฒน์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างรูปแบบโครงสร้างและการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชน โดยมี นายวิศิษฎ์ ชุมวรญาณี ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ในระหว่างที่คณะกรรมการดังกล่าวกำลังดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย นั้น กระทรวงศึกษาธิการประชุมผู้บริหารระดับสูงเกี่ยวกับเรื่องนโยบายและเป้าหมายกระทรวงศึกษาธิการ 2537 เมื่อวันที่ 30-31 ตุลาคม 2536 ได้ประกาศเป็นนโยบายในการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการปี 3537 ให้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ ดังปรากฏในเอกสาร "ข้อตกลงที่สามพราน"

คณะกรรมการจัดทำร่างรูปแบบฯ ได้จัดทำโครงการวิทยาลัยชุมชนที่ประชุมอธิบดี เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2536 และนำเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2537

สาระสำคัญของโครงการวิทยาลัยชุมชน

1. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อรองรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาอันเนื่องมาจากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ
- (2) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางถึงวิชาชีพชั้นสูง และระดับช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและภูมิภาค
- (3) เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น
- (4) เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ประชาชน
- (5) เพื่อเป็นศูนย์กลางการให้บริการด้านการศึกษาและการพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น

2. เป้าหมาย มุ่งใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการขยายบทบาทของสถาบันการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวงศึกษาธิการ คือ วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ รวม 77 แห่ง ให้ทำหน้าที่เป็นวิทยาลัยชุมชนอีกบทบาทหนึ่ง

8. หลักสูตร เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรระยะสั้น ในสาขาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น

วันที่ 26 กรกฎาคม 2537 กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งสำนักงานโครงการวิทยาลัยชุมชนขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ใช้ทรัพยากรและให้การดำเนิน

การโครงการเป็นงานส่วนหนึ่งของสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (กองแผนงาน, 2537)

วันที่ 12 กันยายน 2537 กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน 77
แห่ง

8.2 โครงสร้างการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการวิทยาลัยชุมชนในระยะแรกบรรลุวัตถุประสงค์
กระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดโครงสร้างการดำเนินงาน ดังนี้

(1) ระดับกระทรวง

(1.1) คณะกรรมการบริหารชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นคณะกรรมการ
หนึ่งของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการมีปลัด
กระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน กรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐบาล และ
เอกชน โดยมีผู้อำนวยการสำนักโครงการวิทยาลัยชุมชนเป็นเลขานุการกรรมการฯ มีหน้าที่กำหนด
นโยบาย ออกระเบียบบังคับของวิทยาลัยชุมชน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรมาตรฐานวิชาการ
แนวทางการพัฒนาหลักสูตร และหาแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชน

(1.2) สำนักงานโครงการวิทยาลัยชุมชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มี
รองศาสตราจารย์วรชัย เขียวปาลี เป็นผู้อำนวยการสำนักโครงการ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง
ในการประสานงานการดำเนินโครงการ จัดทำแผน จัดทำข้อมูลและสารสนเทศ ติดตามประเมิน
ผลและรายงานความก้าวหน้าของโครงการ ตลอดจนให้การสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ในการ
ดำเนินโครงการ

(2) ระดับสถานศึกษา

(2.1) คณะกรรมการวิทยาลัยชุมชนในระดับสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน
21 คน มีผู้ทรงคุณวุฒิที่วิทยาลัยเลือกเป็นประธานกรรมการ กรรมการประกอบด้วย ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการวิทยาลัยทุกฝ่าย หัวหน้าคณะวิชา หรือหัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้างานที่มีหน้าที่
รับผิดชอบโดยตรงในสาขาวิชาที่จัดการศึกษาหรือฝึกอบรม ผู้แทนครู-อาจารย์ ผู้แทนนักเรียน
นักศึกษา หรือผู้เข้ารับการอบรม ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐบาล และภาค
เอกชนที่มีความรู้ความสามารถในชุมชนที่วิทยาลัยตั้งอยู่ และให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนเป็น
เลขานุการคณะกรรมการฯ มีหน้าที่วางแผน กำหนดระเบียบการบริหารและการจัดการศึกษา
ของวิทยาลัย พิจารณากำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรภายในหลักเกณฑ์ที่
กระทรวงกำหนด ควบคุมดูแลการวัด และอนุมัติผลการศึกษา จัดทำงบประมาณประจำปีพิจารณา

ให้เห็นชอบการจัดทำงบประมาณของวิทยาลัยจากเงินนอกงบประมาณ จัดทำรายงาน
ผลงาน แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมกิจการของวิทยาลัย และให้คำปรึกษาแนะนำ
แก่ผู้อำนวยการวิทยาลัย

(2.2) การบริหารภายในวิทยาลัยชุมชน ในระยะแรกให้แต่ละวิทยาลัยดำเนินการ
โดยใช้โครงสร้างเดิมของวิทยาลัยไปก่อน

3.8 หลักสูตร

(1) การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับวิทยาลัยชุมชน กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน คณะทำงานร่างหลักสูตรในวิชาพื้นฐานทั่วไป
ทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และคณะทำงานจัด
ทำระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากหน่วยงานและสถานศึกษา
คือ กรมอาชีวศึกษา กรมพลศึกษา กรมศิลปากร สำนักงานสถาบันราชภัฏ (กรมการฝึกหัดครู)
กรมวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กรมสามัญศึกษา วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์

การพัฒนาหลักสูตรสำหรับวิทยาลัยชุมชน ได้ดำเนินการในลักษณะการปรับปรุง
จากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงซึ่งเคยใช้จัดการ
เรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยปรับปรุงให้มีความเหมาะสมสำหรับ
จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยชุมชน การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้น
เฉพาะหมวดวิชาชีพพื้นฐานทั่วไป ซึ่งต้องเรียนเหมือนกันทั่วประเทศ ส่วนรายวิชาในหมวดวิชา
เฉพาะหรือวิชาชีพนั้น วิทยาลัยชุมชนดำเนินงานร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น

เมื่อคณะทำงานปรับปรุงหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว นำเสนอคณะกรรมการบริหาร
วิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการให้เห็นชอบ และเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2538

(2) โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สำหรับวิทยาลัยชุมชน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนวิชาพื้นฐานทั่วไปที่มุ่งสร้างความเป็นมนุษย์
(Manhood Education) และส่วนวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพที่มุ่งให้ประกอบอาชีพได้ (Man-power
Education)

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้

หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	32 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	8 หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน	8 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน	8 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	จำนวน	8 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน	58-82 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์	จำนวน	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกหรือวิชาชีพ และการฝึกงาน	จำนวน	ไม่น้อยกว่า 52 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวน	10 หน่วยกิต
		รวม 100-120 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา

ดังนี้

หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	16 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	4 หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน	4 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน	4 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	จำนวน	4 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน	64-84 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์	จำนวน	ไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกหรือวิชาชีพ และการฝึกงาน	จำนวน	ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวน	10 หน่วยกิต
		รวม 90-100 หน่วยกิต

(8) สาขาวิชาที่ผ่านความเห็นชอบให้เปิดสอน ในพ.ศ. 2538

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

1. สาขาวิชาการกีฬาและสุขภาพ
2. สาขาวิชาพาณิชยกรรม
3. สาขาวิชาช่างไฟฟ้า
4. สาขาวิชาช่างก่อสร้างทั่วไป
5. สาขาวิชาช่างกลโรงงาน
6. สาขาวิชาช่างยนต์
7. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
8. สาขาวิชาดนตรีสากล
9. สาขาวิชาขับร้องสากล
10. สาขาวิชาเทคนิคภาพพิมพ์

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจว่ายน้ำ
2. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเทนนิส
3. สาขาวิชาการบริหารงานนันทนาการในสถานประกอบการ
4. สาขาวิชาการบริหารศูนย์สุขภาพ
5. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจรักษาความปลอดภัย
6. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์
7. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย
8. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
9. สาขาวิชาธุรกิจท่องเที่ยวและการโรงแรม
10. สาขาวิชาวารสารและการประชาสัมพันธ์
11. สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
12. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
13. สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์
14. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
15. สาขาวิชาการบัญชี
16. สาขาวิชาการตลาด
17. สาขาวิชาช่างสำรวจ
18. สาขาวิชาเคมีปฏิบัติการ

19. สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
20. สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์
21. สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
22. สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
23. สาขาวิชาเทคโนโลยีการยาง
24. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
25. สาขาวิชาดนตรีสากล
26. สาขาวิชาขับร้องสากล
27. สาขาวิชาช่างก่อสร้างเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
28. สาขาวิชาช่างสำรวจเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
29. สาขาวิชาช่างโยธาเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
30. สาขาวิชาช่างศิลปกรรมเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
31. สาขาวิชาเทคนิคการพิมพ์ภาพ

ความเป็นมาของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา เนื่องจากเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2536 นายสัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีบันทึกถึงนายโกวิท วรพิพัฒน์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แต่งตั้งคณะทำงานร่างโครงสร้างวิทยาลัยชุมชน ดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมเพื่อรองรับการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นในวันที่ 19 ตุลาคม 2536 นายโกวิท วรพิพัฒน์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างรูปแบบโครงสร้างและการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชน โดยมี นายวิศิษฎ์ ชุมวรฎาธิ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม (2538) กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรม จำนวน 43 แห่ง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 ทำให้สถานศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมเพิ่มบทบาทหน้าที่และภารกิจในการจัดการศึกษาสาขาอื่น ๆ ที่มีใช้เกษตรกรรมขึ้นทั้งประเทศในระดับ ปวช. ปวส. และการฝึกอบรมระยะสั้น อันเป็นการแสดงความต้องการทางด้านการอาชีพที่หลากหลายในชุมชน

วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมมีหลักการดำเนินงานคือ

(1) การพิจารณาพื้นที่ในการเปิดสอนปีแรก ให้คำนึงถึงความเสมอภาคในการกระจายของสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ขนาดของประชากร ความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการและการสนับสนุนจากท้องถิ่น

(2) โครงสร้างการบริหารในระยะแรก ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร ปฏิบัติงานในภารกิจเดิมและเพิ่มภารกิจของวิทยาลัยชุมชนอีกประการหนึ่ง

(3) การจัดหลักสูตรในระยะแรก ให้คำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมจากฐาน ทางด้านวิชาการ บุคลากร และทรัพยากรของแต่ละวิทยาลัยชุมชน ให้มีการจัดหลักสูตรใหม่ พัฒนาหลักสูตรเก่า ขยายโปรแกรมการเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในระบบและนอกระบบ โดย จัดทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของท้องถิ่น

(4) การจัดการเรียนการสอนในระยะแรกเริ่มต้นให้สอนวิชาชีพระดับช่างเทคนิค หรือเทียบเท่าในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ในระดับ ปวช. และ ปวส. และหลักสูตรระยะสั้น ส่วนใน ระยะต่อไปให้ขยายการจัดการเรียนการสอนไปในระดับอื่น ๆ ให้ครอบคลุมหน้าที่ของวิทยาลัย ชุมชน สำหรับการรับนักศึกษา ให้รับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 การเรียนการสอนอาจจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยให้อิทธิพล ตามความต้องการของผู้เรียน

(5) การบริการหลักสูตรให้มีความสะดวกในการถ่ายโอนผลการเรียนระหว่าง สถานศึกษา ให้สามารถลงทะเบียนบางรายวิชาข้ามสถานศึกษาได้สะดวก มีการเทียบความรู้ของ ผู้เรียนลักษณะต่าง ๆ จัดหลักสูตรให้สามารถศึกษาต่อในสถาบันอื่นได้ ให้มีการฝึกงานทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา และสถานประกอบการพร้อมทั้งให้นับเวลาสะสมได้

(6) การร่วมมือทางวิชาการ ให้มีการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับ สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในท้องถิ่น คือวิทยาลัยครู และสถาบันเทคโนโลยี ราชมนฑล รวมทั้งสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

(7) จัดทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน โดยจะมีการลงทุนใน ส่วนที่ขาดเท่าที่จำเป็น และให้ระดมความร่วมมือจากท้องถิ่นเป็นสำคัญ ทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคคล

ปรัชญาวิทยาลัยชุมชน

“วิทยาลัยชุมชนเป็นของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน”

เป็นของชุมชน : วิทยาลัยชุมชนมีชุมชนเป็นเจ้าของทุกคน

โดยชุมชน : ชุมชนเข้ามาร่วมสนับสนุนและจัดการศึกษาให้เป็นไปตาม ความต้องการของชุมชนโดยอาศัยข้อมูลวิเคราะห์วิจัยความ ต้องการศึกษาของชุมชนเป็นหลัก

เพื่อชุมชน : ช่วยยกระดับการศึกษาและการประกอบอาชีพของชุมชน
ทุกสาขาและอาชีพ ให้สอดคล้องตามความต้องการของ
กำลังคนและท้องถิ่น

รายชื่อวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรม 43 แห่ง

1. วิทยาลัยชุมชนพัฒนานิคม	จังหวัดลพบุรี
2. วิทยาลัยชุมชนมโนรมย์	จังหวัดชัยนาท
3. วิทยาลัยชุมชนบางระจัน	จังหวัดสิงห์บุรี
4. วิทยาลัยชุมชนเขาหินซ้อน	จังหวัดฉะเชิงเทรา
5. วิทยาลัยชุมชนนาจอมเทียน	จังหวัดชลบุรี
6. วิทยาลัยชุมชนอรัญญประเทศ	จังหวัดสระแก้ว
7. วิทยาลัยชุมชนสี่คิ้ว	จังหวัดนครราชสีมา
8. วิทยาลัยชุมชนศรีบุรีรัมย์	จังหวัดบุรีรัมย์
9. วิทยาลัยชุมชนศรีนครลำดวน	จังหวัดศรีสะเกษ
10. วิทยาลัยชุมชนราชธานี	จังหวัดอุบลราชธานี
11. วิทยาลัยชุมชนพระยาแล	จังหวัดชัยภูมิ
12. วิทยาลัยชุมชนเมืองยศ	จังหวัดยโสธร
13. วิทยาลัยชุมชนคงสระพัง	จังหวัดอุดรธานี
14. วิทยาลัยชุมชนแก่นนคร	จังหวัดขอนแก่น
15. วิทยาลัยชุมชนจัมปาศรี	จังหวัดมหาสารคาม
16. วิทยาลัยชุมชนสาเกตุนคร	จังหวัดร้อยเอ็ด
17. วิทยาลัยชุมชนพระธาตุพนม	จังหวัดนครพนม
18. วิทยาลัยชุมชนสันป่าตอง	จังหวัดเชียงใหม่
19. วิทยาลัยชุมชนหริภุญชัย	จังหวัดลำพูน
20. วิทยาลัยชุมชนเวียงโกศัย	จังหวัดแพร่
21. วิทยาลัยชุมชนสุวรรณโลก	จังหวัดสุโขทัย
22. วิทยาลัยชุมชนริมกก	จังหวัดเชียงราย
23. วิทยาลัยชุมชนประดาง	จังหวัดตาก
24. วิทยาลัยชุมชนสามง่าม	จังหวัดพิจิตร
25. วิทยาลัยชุมชนชางัว	จังหวัดกำแพงเพชร

26. วิทยาลัยชุมชนห้วยขาแข้ง	จังหวัดอุทัยธานี
27. วิทยาลัยชุมชนต้นน้ำเจ้าพระยา	จังหวัดนครสวรรค์
28. วิทยาลัยชุมชนศรีเพชรบูรณ์	จังหวัดเพชรบูรณ์
29. วิทยาลัยชุมชนสุพรรณภูมิ	จังหวัดสุพรรณบุรี
30. วิทยาลัยชุมชนทุ่งใหญ่นเรศวร	จังหวัดกาญจนบุรี
31. วิทยาลัยชุมชนเขาเจ็ย	จังหวัดราชบุรี
32. วิทยาลัยชุมชนสามพระยา	จังหวัดเพชรบุรี
33. วิทยาลัยชุมชนห้วยขุม	จังหวัดกระบี่
34. วิทยาลัยชุมชนสิริธรรมนคร	จังหวัดนครศรีธรรมราช
35. วิทยาลัยชุมชนพนม	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
36. วิทยาลัยชุมชนทุ่งตะโก	จังหวัดชุมพร
37. วิทยาลัยชุมชนอันดามัน	จังหวัดระนอง
38. วิทยาลัยชุมชนตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
39. วิทยาลัยชุมชนรัตภูมิ	จังหวัดสงขลา
40. วิทยาลัยชุมชนควนกฎ	จังหวัดพัทลุง
41. วิทยาลัยชุมชนสิทธิไชยภักดี	จังหวัดตรัง
42. วิทยาลัยชุมชนพระยาสมันตรัฐ	จังหวัดสตูล
43. วิทยาลัยชุมชนทักษิณ	จังหวัดนราธิวาส

วิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2538

ดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สาขาวิชาช่างยนต์

สาขาวิชาช่างก่อสร้างทั่วไป

สาขาวิชาช่างไฟฟ้า

สาขาวิชาช่างกลโรงงาน

สาขาวิชาพาณิชยกรรม

สาขาวิชาคหกรรม

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

สาขาวิชาการบัญชี

สาขาวิชาการตลาด

สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สาขาวิชาเทคโนโลยีการยาง

3. หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น

เปิดฝึกอบรมตามความต้องการของชุมชน ได้แก่

ไฟฟ้าในฟาร์ม

ไฟฟ้าในบ้าน

เครื่องยนต์เล็ก

ซ่อมมอเตอร์ไซด์

ช่างทำความเย็น

หัดขับรถยนต์

คอมพิวเตอร์

พิมพ์ดีด

การถนอมอาหาร

เทคโนโลยีการยาง

ศิลป์

บัญชี

ธุรกิจ สหกรณ์ ฯลฯ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยไม่ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ หลังจากที่เริ่มดำเนินการในโครงการวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปี 2520 แล้วก็ไม่ได้มีการขยายโครงการไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เพิ่งจะเริ่มดำเนินการอย่างแท้จริงอีกครั้งหนึ่งในสถาบันการศึกษา 4 สถาบัน คือ วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ เมื่อปีการศึกษา 2537 รวมเวลาได้ประมาณ 1

ปีการศึกษาเท่านั้น ดังนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยจึงมีเพียงงานวิจัยใน ส่วนของวิทยาลัยชุมชนภูเก็ตเพียงเรื่องเดียว คือ งานวิจัยของปราณี ทองคำ (2525) เท่านั้น

ปราณี ทองคำ (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลสมรรถภาพผู้สำเร็จการ ศึกษาหลักสูตรวิชาการ โรงแรมและการท่องเที่ยววิทยาลัยชุมชนภูเก็ต โดยประเมินสมรรถภาพ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคการติดตามผล กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต หลักสูตรวิชาการ โรงแรมและการท่องเที่ยว- เกี่ยวจำนวน 84 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติงานในธุรกิจการ โรงแรมและ การท่องเที่ยวจำนวน 51 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามรู้รายชอศ แบบสอบถาม แบบประเมินการปฏิบัติงานและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ เนื้อเรื่อง ร้อยละ คำมีชมิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความช่วงความเชื่อมั่น ทดสอบค่าที่ และทดสอบไค-สแควร์ ผลการวิจัยโดยสรุป ปรากฏว่า

1. ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการ โรงแรมและการท่องเที่ยววิทยาลัยชุมชนภูเก็ตมี สมรรถภาพในการปฏิบัติงานไปตามเกณฑ์
2. ผู้สำเร็จการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ยสะสมและคะแนนจาก แบบสอบถามรู้รายชอศเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. อัตราส่วนประสิทธิภาพทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.98
4. มีความสูญเสียทางการศึกษาอันเนื่องมาจากการออกกลางคันของนักศึกษา
5. ผู้สำเร็จการศึกษามีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด มีสัดส่วนตามเกณฑ์อย่างมีนัย- สำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ไทยจำนวนน้อย ดังนั้นจึงขอนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรกรรม กรม อาชีวศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงไว้พอสังเขป ดังนี้

พุทธชาติ ศุภลักษณ์ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัด วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาให้สนองตอบชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการจัดการ ศึกษาให้สนองตอบชุมชน ผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้แทนจากชุมชน เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาให้สนองตอบต่อ ชุมชน 7 คน ผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา 275 คน และผู้แทนจากชุมชน 24 คน รวม ทั้งสิ้น 306 คน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษา สังกัดกรมอา ชิวศึกษาให้สนองตอบชุมชนมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตามปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการจัด วิทยาลัยให้สนองตอบชุมชน ได้แก่ การขาดงบประมาณสนับสนุน และขาดบุคลากรเฉพาะสาขา

อธิปไตย โปแดง (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพการส่งเสริมการประกอบอาชีพในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรม: การศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยเกษตรกรรมอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรม มุ่งเน้นการส่งเสริมด้านประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพอิสระ อาจารย์ผู้สอนในระดับ ปวส. และนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้น ปวส. ที่มีต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรม ในด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยเกษตรกรรมอุบลราชธานี มีสภาพที่พร้อมต่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ทั้งในด้านหลักสูตร ที่มีจุดมุ่งหมายเน้นในด้านความรู้ ความสามารถปฏิบัติได้จริงและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพรวมถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีการบริหารหลักสูตรที่จัดโครงสร้างการบริหาร การเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ที่มุ่งฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในวิชาชีพที่เรียน และได้ฝึกประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระในขณะที่เป็นนักศึกษา ผู้บริหาร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพอิสระให้ความสำคัญกับความมีวินัยในตนเอง ผู้ประกอบอาชีพอิสระให้ความสำคัญกับความอดทนเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุด อาจารย์เห็นว่าวิทยาลัยมีความสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมประกอบอาชีพได้พอสมควรในทุกคุณสมบัติ ส่วนนักศึกษาเห็นว่าวิทยาลัยจัดกิจกรรมได้พอสมควรในคุณสมบัติความมีวินัยในตนเองและความมีมานะ คุณสมบัติอื่น ๆ วิทยาลัยจัดได้เป็นบางครั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง ดังนี้

ถวัลย์ หุ้มกลาง (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นว่า บทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน
2. ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคาดหวังที่จะให้วิทยาลัยเกษตรกรรมได้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน และบทบาทที่ผู้บริหารและอาจารย์คาดหวังให้มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแตกต่างกัน โดยผู้บริหารคาดหวังสูงกว่าอาจารย์ทุกด้าน

5. ปัญหาและอุปสรรคตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน

จันทนา ศิริโยธิพันธุ์ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติจริงและการปฏิบัติที่คาดหวังของผู้นำเยาวชนสาธารณสุข ตามการรับรู้ของครูอนามัยโรงเรียน โดยใช้กลุ่มประชากรซึ่งเป็นครูอนามัยโรงเรียนที่รับผิดชอบเป็นที่ปรึกษาโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนจำนวน 400 คน โรงเรียนละ 1 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้แบบสอบถามกลับคืน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.25 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที" (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนของผู้นำเยาวชนสาธารณสุข พบว่า โดยส่วนรวมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขมีการปฏิบัติจริงที่ระดับน้อย แต่หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติจริงที่ระดับมากเพียง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือครูอนามัยโรงเรียนในการรักษาพยาบาลเบื้องต้น และด้านการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขขณะมาให้บริการที่โรงเรียน

2. การรับรู้ของครูอนามัยโรงเรียนที่คาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนของผู้นำเยาวชนสาธารณสุข โดยส่วนรวม พบว่า มีการปฏิบัติที่ระดับมาก ส่วนการคาดหวังของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนอกโรงเรียนของผู้นำเยาวชนสาธารณสุข พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งด้านการปฏิบัติงานต่อครอบครัวและด้านการปฏิบัติงานต่อชุมชน

3. การเปรียบเทียบการปฏิบัติจริงและการปฏิบัติที่คาดหวังของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขตามการรับรู้ของครูอนามัยโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และทุกรายข้อ โดยครูอนามัยโรงเรียนมีความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขมากกว่าการปฏิบัติจริงของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขทุกด้าน และทุกรายข้อ

บังอร จันคำ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยใช้ตัวอย่างประชากรคือ กลุ่มครูศิลปศึกษา และกลุ่มผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำนวนครูศิลปศึกษา 132 คน และผู้บริหารจำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบประเมินค่า และแบบปลายเปิด นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. การเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน
4. การเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ณัฐสรณ์ ชูเดช (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูโสตทัศนศึกษาตามการรับรู้ของครูโสตทัศนศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูโสตทัศนศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสาขาโสตทัศนศึกษา กับครูโสตทัศนศึกษาที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาโสตทัศนศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูโสตทัศนศึกษาในด้านการบริการและให้คำปรึกษา การผลิต การเลือกและการใช้ การออกแบบและพัฒนา การบริหาร และการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โสตทัศนศึกษา จำนวน 55 คน และครูโสตทัศนศึกษาที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาโสตทัศนศึกษา จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของครูโสตทัศนศึกษาตามการรับรู้ของครูโสตทัศนศึกษาเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูโสตทัศนศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท-ทัศนศึกษากับครูโสตทัศนศึกษาที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททัศนศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูโสตทัศนศึกษา ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงไม่แตกต่างกัน

โชติ นพรัตน์ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานจริงและความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามแนวคิดของ Semm (1973) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ เก็บรวบรวมข้อมูลส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 404 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนและสามารถวิเคราะห์ได้จำนวน 368 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.08 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานจริง สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน ใช้แบบฟอร์มที่สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอจัดทำเอง เก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บข้อมูลไว้ทั้งหมด ประมวลผลข้อมูลด้วยมือ มีการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง โดยให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ

2. ความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้บริหารสำหรับประกอบการตัดสินใจ แบบฟอร์มที่ใช้ควรให้สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอจัดทำเอง การเก็บรักษาข้อมูลควรเก็บไว้ทั้งหมด ควรประมวลผลข้อมูลรวม การนำเสนอข้อมูลควรใช้แผนภูมิและรูปภาพ โดยให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลีออน โจเซฟ วอลล์ (Leon Joseph Wallace, 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Articulation and Transfer of undergraduate Credit: Perception of Two-Year and Four-Year Alabama College Admissions officers มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนในวิทยาลัยแห่งอะลาบามา ระดับหลักสูตร 2 ปี และ 4 ปี เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อระบบการจัดลำดับขั้นตอน และเพื่อศึกษาความจำเป็นตามกรรรับรู้อันเนื่องมาจากระบบการจัดลำดับขั้นตอนและการเทียบโอนหน่วยกิต การจัดองค์ประกอบของระบบตามที่ต้องการและหาวิธีการในการส่งเสริมให้ระบบที่ใช้ทั่วทั้งรัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้เครื่องมือแบบสำรวจที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติได้แก่ การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จากการสำรวจสถาบัน 36 แห่งในรัฐ

อะลาบามา ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการจัดลำดับขั้นตอนนี้มีความสำคัญเท่าเทียมกับการเทียบโอนหน่วยกิตในระดับปริญญาตรีในรัฐอะลาบามา

เดบอราห์ เอส บูลแวร์ แคสทรอป (Deborah S. Boulware Castrop, 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Does Centralization Take the Community out of the Community College? (Decentralization) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการดำเนินงาน และโครงสร้างของคณะผู้บริหารของวิทยาลัยชุมชน 2 แห่ง คือ วิทยาลัยชุมชนที่ดำเนินงานโดยท้องถิ่น และวิทยาลัยชุมชนที่ดำเนินงานโดยคณะกรรมการของรัฐ และเพื่อศึกษาว่า โครงสร้างการดำเนินงานจะมีบทบาทต่อความสามารถของวิทยาลัยที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าประสบความสำเร็จก็จะศึกษาโครงสร้างการดำเนินงานจะมีผลต่อบทบาทของคณะผู้บริหารหรือไม่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษารายกรณี เพื่อหาโครงสร้างการดำเนินงาน และโครงสร้างคณะผู้บริหารในวิทยาลัยชุมชน โดยมีการรวมเอาระเบียบวิธีวิจัยเชิงสถิติ และเชิงประวัติศาสตร์เข้าด้วยกัน ผลจากการศึกษาพบว่า ไม่มีโครงสร้างใดเพียงโครงสร้างเดียวในสถาบันที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่ามีบทบาทต่อความสำเร็จของผู้บริหาร ในขณะที่กฎข้อห้ามต่าง ๆ กลับมีบทบาทต่อความสำเร็จของผู้บริหาร องค์ประกอบด้านการดำเนินงานมีความแตกต่างกันระหว่าง 2 สถาบัน และองค์ประกอบที่พบว่ามีบทบาทต่อความสามารถของสถาบันในการที่จะทำให้คณะผู้บริหารประสบความสำเร็จปรากฏว่าเป็นโครงสร้างด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมที่ไม่ดี อิทธิพลด้านการเมือง การเมืองท้องถิ่น บทบาทของอธิการบดี และวัฒนธรรมของสถาบัน ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าองค์ประกอบด้านโครงสร้างของรูปแบบการดำเนินงานมีบทบาทอย่างมากต่อความสามารถของสถาบันในการทำให้คณะผู้บริหารประสบความสำเร็จ

ลูแอน เอ็ม อาเรนซ์ (Luanne M. Ahrens, 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานและการบริการอาชีพของวิทยาลัยการศึกษา ของนักศึกษาที่เรียนในสถาบันที่เรียนในหลักสูตร 2 ปี และ 4 ปี ของรัฐในแถบตะวันตกตอนกลาง "Satisfaction with College outcomes and Career services: A study of students in the Mid-West (two-year institutions, four-year institutions)" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาถึงความสำคัญของการได้รับทักษะ ความชำนาญ และเพื่อวัดความพึงพอใจต่อสถาบันการศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาหรือกำลังออกจากสถาบัน ประชากรที่ใช้เป็นนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับหลักสูตร 2 ปี และ 4 ปี ในรัฐแถบตะวันตกตอนกลาง 13 รัฐ จำนวน 4,421 คน ประเมินความสำคัญของทักษะความชำนาญ 26 ทักษะ ตามการรับรู้ของนักศึกษา แสดงระดับความพึงพอใจ 39 ด้านของชีวิตในวิทยาลัย และระบุนอาชีพที่เลือก นอกจากนี้ยังมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจความมุ่งมั่นในการศึกษาตลอดชีพ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ประสิทธิภาพด้านการศึกษาใน

วิทยาลัย สนับสนุนความก้าวหน้าและการเตรียมของนักศึกษาตามการรับรู้ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตัวแปรแต่ละหน่วยเกี่ยวกับความพึงพอใจด้านต่าง ๆ ที่มีต่อสถาบันตามการรับรู้ของนักศึกษา ด้านการศึกษา การให้บริการการศึกษารายบุคคล การบริการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา การให้บริการด้านการดำเนินชีวิตของนักศึกษา การให้บริการด้านอาชีพ และความพึงพอใจในกิจกรรมที่จัดให้นักศึกษา นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ตัวแปรด้านความสำคัญของการได้รับทักษะความชำนาญ 5 ด้าน คือ 1. ด้านสังคม 2. ด้านการวิเคราะห์ 3. ด้านเทคนิค 4. ด้านพื้นฐาน และ 5. ด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทักษะความชำนาญที่ได้รับ

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย